

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΤΕΥΧΟΣ 53 • ΕΥΡΩ 1,25

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003

2.2.2004 Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων
Πρό(σ)κληση στην πολιτεία για στρατηγικές δεσμεύσεις

Από το 2003 στο 2004
Το ΕΚΒΥ ενδυναμώνεται και εργάζεται
με το βλέμμα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη

ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΝΕΡΟ
Νέο Εργαλείο για τη διαχείριση των υδάτων;

Ο νέος νόμος για τη διαχείριση των υδάτων

Αστυνομία περιβάλλοντος
Η Καταλονία καινοτομεί

Σε αυτό το τεύχος

Η Παγκόσμια Ημέρα των Υγροτοπων καλεί την ελληνική πολιτεία να ανανεώσει ρητά τις στρατηγικές δεσμεύσεις της έναντι της προστασίας όλων των ελληνικών υγροτόπων (σελ. 3).

Το ΕΚΒΥ ανταλλάσσει τεχνογνωσία με Τούρκους εταίρους όσον αφορά τη διαχείριση των υγροτοπικών πορών, αξιολογεί τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών στα εσωτερικά ύδατα, συμμετέχοντας στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα EUROLIMPACS και ταξιδεύει στην Ελλάδα με τέσσερα νέα έργα υλοποίησης υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος (σελ. 4-7).

Τι πέτυχε το ΕΚΒΥ κατά το 2003 και ποιες είναι οι προτεραιότητές του για τα επόμενα δύο έτη (σελ. 8-10).

Ο διαχωρισμός του πραγματικού από το εικονικό νερό γίνεται πιο αντιληπτός, αν αναλογισθούμε ότι οι περιβαλλοντικές ανάγκες μπορούν να καλυφθούν μόνο από το πραγματικό νερό, ενώ οι γεωργικές ανάγκες και από το πραγματικό, αλλά και από το εικονικό νερό (σελ. 11).

Ίδρυση ενιαίου φορέα για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, σύμφωνα με τον Νόμο 3199/03 (σελ. 12).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ από τον κόσμο (σελ. 13-15):

Η Αστυνομία Περιβάλλοντος είναι η πρώτη λειτουργική ομάδα για τα προβλήματα του περιβάλλοντος, που δημιουργήθηκε στην Καταλονία.

Ίδρυση ενός νέου Δικτύου Περιβαλλοντικών Οργανώσεων της Μεσογείου

Η Ακαδημία Αθηνών βράβευσε τον Μεσογειακό Σύνδεσμο για τη Σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών – MEDASSET.

Ένα ταξίδι με ποδήλατο γύρω από τις αλύκες από τις αλύκες της Μεσογείου.

2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2004

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας των Υγροτόπων είναι μια ευκαιρία να αναλογισθούμε πόσο ανταποκρίθηκε η χώρα μας τη χρονιά που πέρασε στους στόχους που έχει θέσει, αναφορικά με τη διατήρηση του εθνικού υγροτοπικού μας κεφαλαίου. Θα περιορισθούμε στον πρώτο και στον τρίτο στόχο της Εθνικής Στρατηγικής για τους Υγροτοπικούς Πόρους την οποία έχει δεσμευθεί η χώρα μας να εφαρμόσει, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της έναντι της Σύμβασης Ραμσάρ.

Λίμνες Χειμαδίτιδα-Ζάζαρη, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Οι δύο αυτοί στόχοι θεωρούνται οι σπουδαιότεροι, γιατί αφορούν τη διαχείριση και την αποκατάσταση των υγροτόπων. Κυρίαρχες θετικές δράσεις που έχουν αναληφθεί είναι η ίδρυση φορέων διαχείρισης για 14 υγροτοπικές περιοχές και η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την ευρωπαϊκή Οδηγία για τους υδατικούς πόρους (ψήφιση του Νόμου 3199/2003). Μολονότι οι δράσεις αυτές ενίσχυσαν κατά πολύ το γενικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας, εκκρεμεί ακόμη η θεσμοθέτηση των 14 περιοχών ως προστατευόμενων και η εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης.

Ελπιδοφόρο γεγονός αποτελεί ότι οι τρεις από τους δέκα ελληνικούς υγροτόπους διεθνούς σημασίας έχουν εξαιρεθεί από τη «Μαύρη Λίστα» της Σύμβασης Ραμσάρ (τον λεγόμενο κατάλογο Μοντρέ). Ωστόσο, στον κατάλογο εξακολουθούν να βρίσκονται οι υπόλοιποι επτά, πράγμα που σημαίνει ότι η χώρα μας δεν έχει εκπληρώσει τις διεθνείς υποχρεώσεις της γι' αυτούς τους υγροτόπους.

Η ελληνική πολιτεία έχει σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο σε θέματα αποκατάστασης υγροτόπων. Αποκατάσταση σημαίνει θεραπεία. Προτιμότερη, όμως, από τη θεραπεία είναι η πρόληψη των υποβαθμίσεων. Δυστυχώς, η πλειονότητα των 400 περίπου υγροτόπων μας υποφέρει από την έλλειψη μέτρων πρόληψης, με αποτέλεσμα να εξακολουθούν οι ασύνετες και παράνομες ενέργειες, όπως οι καταπατήσεις, ο κακός σχεδιασμός αναπτυξιακών έργων και η κατάχρηση των αγαθών, τα οποία οι υγροτόποι αυτοί προσφέρουν στις τοπικές κοινωνίες.

Η Παγκόσμια Ημέρα των Υγροτόπων προσκαλεί την ελληνική πολιτεία να ανανεώσει ρητά τις στρατηγικές δεσμεύσεις της έναντι της προστασίας όλων των ελληνικών υγροτόπων, συνεργαζόμενη στενότερα με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και τα επιστημονικά ιδρύματα. Το ΕΚΒΥ, ένα από τα τέσσερα υγροτοπικά ιδρύματα της Μεσογείου, γιορτάσε φέτος στην ελληνική ύπαιθρο, κοντά στους υγροτόπους, με ποικίλες εκδηλώσεις.

Γιορτάσε, πληροφορώντας και ευαισθητοποιώντας τους μαθητές της Κω, σε συνεργασία με τον ομώνυμο Δήμο, για τους πολύτιμους νησιωτικούς υγροτόπους, ενημερώνοντας και ενισχύοντας την εκπαιδευτική κοινότητα σε όλη την Ελλάδα, εκπαιδεύοντας στελέχη των Κέντρων Πληροφόρησης και της αυτοδιοίκησης της Κερκίνης και του Στρυμόνα, σε ζητήματα ενημέρωσης, ανάδειξης και συμμετοχικού σχεδιασμού, αναλαμβάνοντας δράσεις για τη διαχείριση του νερού στον Στρυμόνα, συμβάλλοντας στον σχεδιασμό πολιτικών για τη γεωργία, τον τουρισμό στους υγροτόπους και υποστηρίζοντας εμπράκτως τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών της χώρας, όπως στο Βάι της Κρήτης, στο Άγιον Όρος, στον Νέστο, στη Χειμαδίτιδα και Ζάζαρη.

Π. Α. Γεράκης

Πρόγραμμα DAC Ελλάδα-Τουρκία

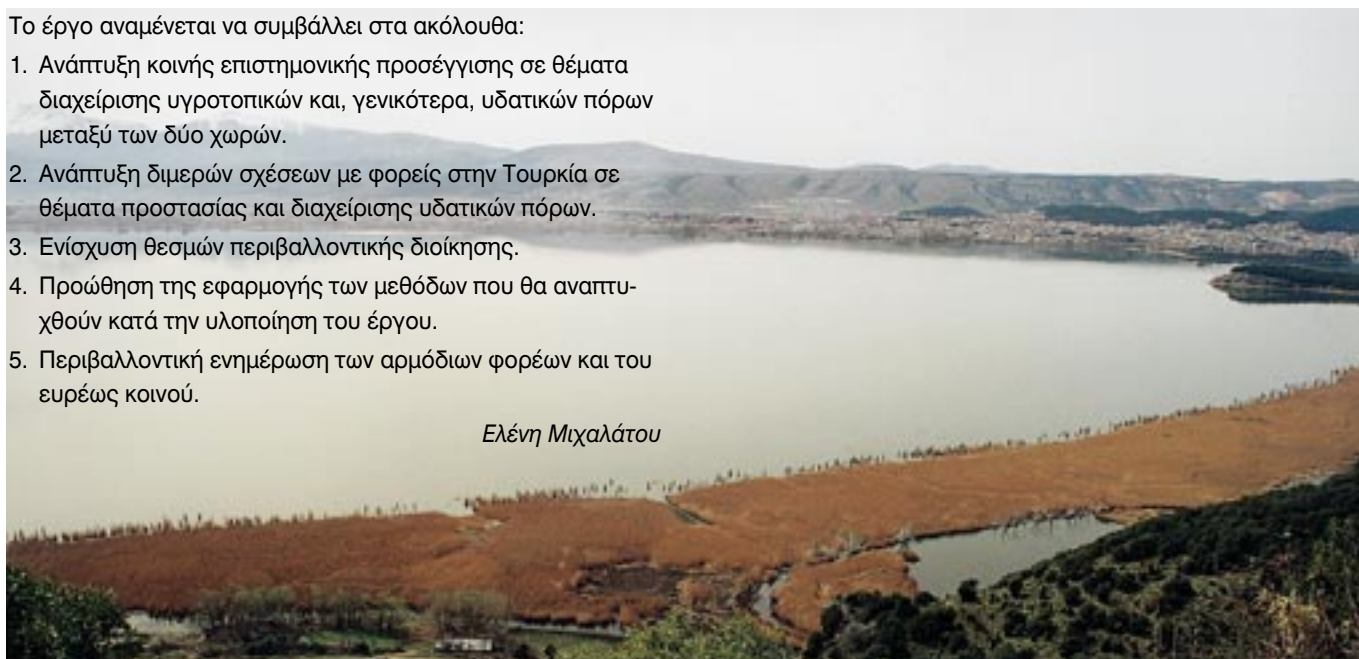
«Ελληνο-Τουρκική συνεργασία για την ενίσχυση της προστασίας και της διαχείρισης υδροτοπικών πόρων (διεθνείς συμβάσεις και Οδηγία 2000/60/EK)» είναι ο τίτλος έργου που εγκρίθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών - Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας-ΥΔΑΣ (DAC). Την εκπόνησή του ανέλαβε το ΕΚΒΥ, σε συνεργασία με την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Νόμος και Φύση», το Τμήμα Βιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το Τμήμα Βιολογίας του Middle East Technical University που εδρεύει στην Άγκυρα.

Το έργο, διάρκειας δυόμισι ετών, εντάσσεται στις προσπάθειες ενίσχυσης της συνεργασίας των δύο χωρών, προκειμένου να προωθηθεί η διατήρηση των υδατικών πόρων και θα υλοποιηθεί μέσω ποικίλων δράσεων. Η πρώτη δράση αφορά την εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης βασικών βιολογικών παραμέτρων σε λιμναία οικοσυστήματα των δύο χωρών. Κατά τη δεύτερη δράση, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης θα χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των οικοσυστημάτων αυτών. Στην τρίτη δράση θα παραχθεί «Οδηγός» για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή προγράμματος επιχειρησιακής παρακολούθησης στις συγκεκριμένες λίμνες, βάσει της Οδηγίας 2000/60/EK. Η τέταρτη δράση περιλαμβάνει την ανάπτυξη συνεργασίας με στελέχη της τουρκικής διοίκησης και της επιστημονικής κοινότητας για την επισκόπηση των υφιστάμενων θεσμικών δομών και του ισχύοντος νομικού πλαισίου για τα ύδατα, και ειδικότερα για τους υδροτόπους στην Τουρκία, αλλά και σε ζητήματα θεσμικής προσαρμογής, με στόχο την περιβαλλοντική προστασία και αειφόρο ανάπτυξη. Παράλληλα με τις ανωτέρω δράσεις, θα υλοποιηθούν δράσεις δημοσιοποίησης του έργου και των αποτελεσμάτων.

Το έργο αναμένεται να συμβάλει στα ακόλουθα:

1. Ανάπτυξη κοινής επιστημονικής προσέγγισης σε θέματα διαχείρισης υδροτοπικών και, γενικότερα, υδατικών πόρων μεταξύ των δύο χωρών.
2. Ανάπτυξη διμερών σχέσεων με φορείς στην Τουρκία σε θέματα προστασίας και διαχείρισης υδατικών πόρων.
3. Ενίσχυση θεσμών περιβαλλοντικής διοίκησης.
4. Προώθηση της εφαρμογής των μεθόδων που θα αναπτυχθούν κατά την υλοποίηση του έργου.
5. Περιβαλλοντική ενημέρωση των αρμόδιων φορέων και του ευρέως κοινού.

Ελένη Μιχαλάτου

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ

Τα νέα έργα Τα νέα έργα

Νέες δράσεις για τη
εντός και εκτός της Ελλάδας

EUROLIMPACS

Αξιολόγηση της επίδρασης των αλλαγών του κλίματος στα εσωτερικά νερά της Ευρώπης

Τα οικοσυστήματα των εσωτερικών νερών, εκτός από την πίεση που ασκούν οι αλλαγές στις χρήσεις γης, δέχονται και την πίεση των κλιματικών αλλαγών. Το EUROLIMPACS (EUROpean Project to EvaLuate IMPacts of GlobAl Change on Freshwater EcosystemS) είναι ένα ολοκληρωμένο έργο του του Προγράμματος Πλαισίου για την Έρευνα (FP6), με κύριο σκοπό την πρωτογενή έρευνα και τη διαχείριση των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών στα οικοσυστήματα. Είναι άμεσα συνδεδεμένο με τις υπαγορεύσεις της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/EK), με την υπόλοιπη σχετική ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία και υποστηρίζει τη Συμφωνία της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη.

Το έργο θα φέρει σε συνεργασία 36 εξέχοντες ευρωπαϊκούς ερευνητικούς οργανισμούς και ένα Πανεπιστήμιο του Καναδά, οι οποίοι θα επιχειρήσουν να αναπτύξουν την έρευνα των υδροτοπικών οικοσυστημάτων στο επίπεδο της λεκάνης απορροής. Θα εστιάσει στα κύρια αίτια των μεταβολών των υδατικών οικοσυστημάτων (χρήσεις γης, εισαγωγή θρεπτικών

του ΕΚΒΥ του ΕΚΒΥ

διατήρηση της φύσης
τίθενται σε εφαρμογή

Λίμνες Χειμαδίτιδα-Ζάζαρη, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

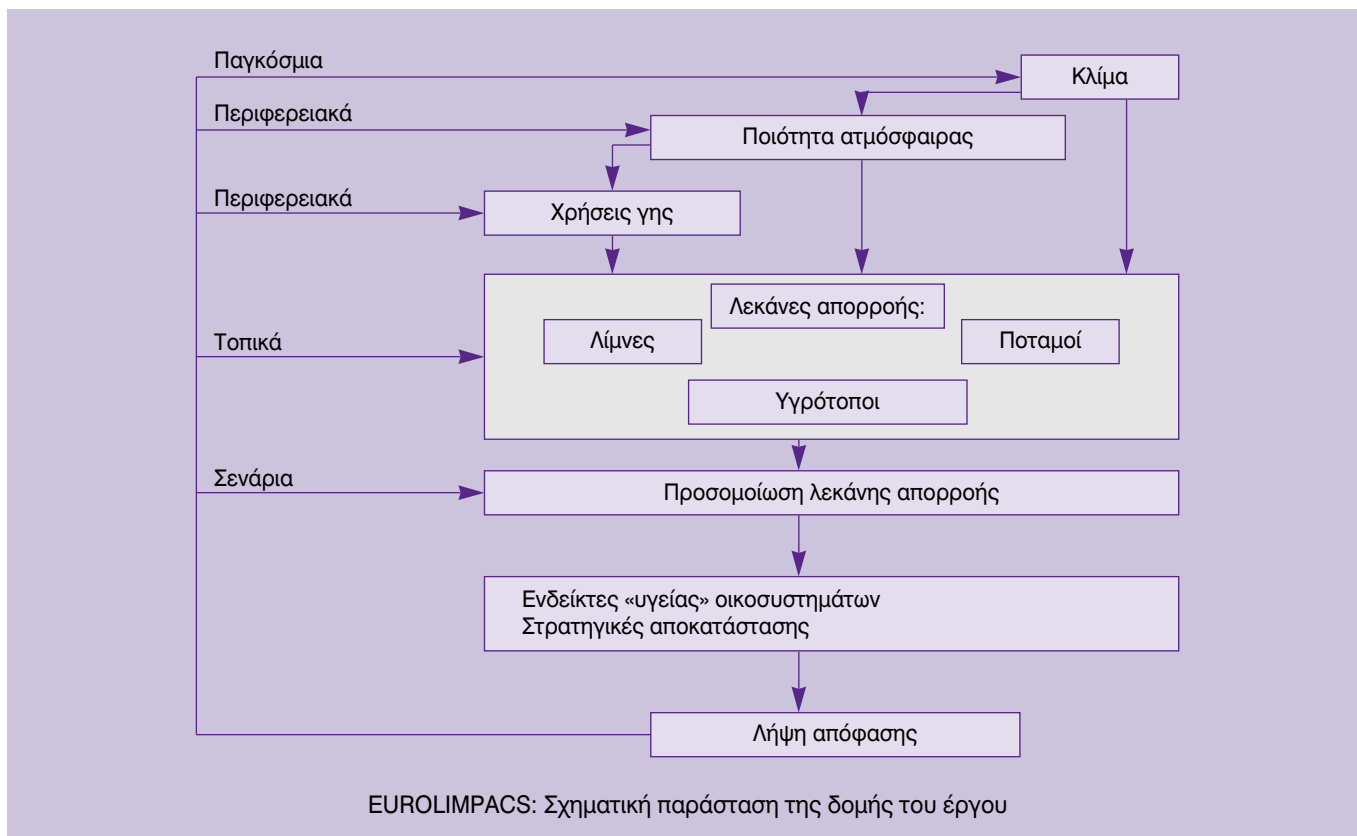
και τοξικών ουσιών, οξύνιση και τοξικές ενώσεις) και θα εξετάσει τις σχέσεις τους με την αλλαγή των κλιματικών συνθηκών, χρησιμοποιώντας ανάλυση χρονικών σειρών, μεθόδους παλαιολιμνολογίας, πειράματα μικρόκοσμου κ.ά.

Μια κεντρική δράση του έργου είναι η ανάπτυξη ενός νέου εργαλείου για την ολοκληρωμένη ανάλυση και προσομοίωση υδρολογικών, υδροχημικών και βιολογικών διεργασιών στο επίπεδο λεκάνης απορροής, κατάλληλου να χρησιμοποιηθεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων διαφορετικών σεναρίων κλιματικών και κοινωνικο-οικονομικών μεταβολών. Επίσης, θα αναπτυχθεί ένα ενιαίο σύστημα οικολογικών ενδεικτών για την παρακολούθηση της κατάστασης οικοσυστημάτων γλυκών νερών, καθώς και μέθοδοι για τον προσδιορισμό συνθηκών αναφοράς και στρατηγικών αποκατάστασης. Σε αυτό το σημείο, θα ληφθούν υπόψη οι πιθανές επιπτώσεις των μεταβολών του κλίματος, καθώς και η ανάγκη ολοκληρωμένης προσέγγισης (βασισμένης στη συνεκτικότητα των οικοσυστη-

μάτων) της αποκατάστασης. Μεταξύ των προσδοκιών του έργου θα είναι και εύχρηστα εργαλεία υποστήριξης λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση υδάτινων οικοσυστημάτων, με την εξαρχής και πλήρη συμμετοχή χρηστών των υδατικών και βιοτικών πόρων, τα οποία θα εφαρμοσθούν σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. Λίμνη Χειμαδίτιδα).

Ο ελληνικός οργανισμός που μετέχει στο έργο είναι το ΕΚΒΥ, σε συνεργασία με επιστήμονες του Τμήματος Γεωπονίας του ΑΠΘ. Οι κλιματικές αλλαγές και οι συνέπειές τους για τη χώρα μας απασχολούν αρκετούς άλλους επιστήμονες σήμερα. Έχουμε τη γνώμη ότι το κράτος θα πρέπει από τώρα να προετοιμάζεται για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες των αλλαγών αυτών. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση, όμως, σημαίνει γνώση και πρόγνωση, οι οποίες απαιτούν περισσότερα ερευνητικά έργα όπως το EUROLIMPACS.

Μιλτιάδης Σεφερλής

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Βίτσας

Σε συνεργασία με το Σωματείο «Πετροχελίδονα Βίτσας» και με χρηματοδότηση του Κληροδοτήματος Αγγελικής Παπάζογλου, το ΕΚΒΥ ανέλαβε, τον Νοέμβριο του 2003, τον σχεδιασμό και την οργάνωση του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας στη Βίτσα. Το σχεδιαζόμενο μουσείο στοχεύει να αναδείξει την περιβαλλοντική και πολιτιστική σπουδαιότητα της περιοχής για τον ελλαδικό, αλλά και τον ευρωπαϊκό χώρο, να προβάλλει τη σημασία της στην επιβίωση και ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών και να συμβάλλει στη διατήρηση της ποικιλίας και της ποιότητας των φυσικών πόρων της ευρύτερης περιοχής του Βίκου-Αώου. Στο πλαίσιο του έργου, θα προσδιορισθούν οι αρχιτεκτονικές τροποποιήσεις που απαιτούνται, ώστε το παραδοσιακό οίκημα που θα στεγάσει το μουσείο να εκπληρώνει τις ανάγκες του, και θα υπολογισθούν οι απαιτήσεις των αναγκών αυτών σε χρόνο και κόστος. Παράλληλα, θα συνταχθεί έκθεση για τον σαφή προσδιορισμό των γνωρισμάτων που θα χαρακτηρίζουν το νέο μουσείο και θα εκπονηθεί η μουσειολογική μελέτη.

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Τα νέα έργα Τα νέα έργα Υποδομές ερμηνείας

Με τέσσερα νέα έργα για την ανάπτυξη συνεργασίας με οργανισμούς και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, το ΕΚΒΥ ενθαρύνει και ενισχύει τις προσπάθειές τους στον τομέα ενημέρωσης,

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Μ. Κατσακιάδη

Κέντρο Πληροφόρησης Επισκεπτών Αβδήρων

Τον Δεκέμβριο του 2003, ο Δήμος Αβδήρων ανέθεσε στο ΕΚΒΥ τη μελέτη για την οργάνωση του ήδη υπάρχοντος κτηρίου του Κέντρου Πληροφόρησης Επισκεπτών Αβδήρων. Το έργο βρίσκεται σε εξέλιξη και οι δράσεις του αφορούν στον καθορισμό των βασικών γνωρισμάτων του Κέντρου και στην εκπόνηση της εξειδικευμένης μουσειολογικής και μουσειογραφικής μελέτης για τη δημιουργία των εκθεμάτων και για την οργάνωση του περιβάλλοντος χώρου του κτηρίου, με στόχο τη δημιουργία μιας άρτια οργανωμένης υποδομής που θα συμβάλλει στην ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής, καθώς και την προώθηση του αειφόρου τουρισμού σε αυτό το ιδιαίτερο τμήμα της παράκτιας ζώνης της Θράκης. Οργανωμένο με μεθόδους και μέσα σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειολογικές αντιλήψεις, το Κέντρο Πληροφόρησης Επισκεπτών Αβδήρων αποσκοπεί να μεταφέρει την πληροφορία στο ευρύ κοινό, προκειμένου ο επισκέπτης, αλλά και η τοπική κοινωνία, να μπορέσει να αξιολογήσει, να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τη σπουδαιότητα της περιοχής.

του ΕΚΒΥ του ΕΚΒΥ

περιβάλλοντος

εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, με σκοπό την ανάδειξη και την αειφόρο διαχείριση περιοχών σπουδαίας οικολογικής αξίας.

Κέντρο Πληροφόρησης Κάψια στο Όρος Μαίναλο

«Σχεδιασμός και παραγωγή των εκθεμάτων του Κέντρου Πληροφόρησης Κάψια στο Όρος Μαίναλο» είναι ο τίτλος ενός νέου έργου, την εκπόνηση του οποίου ανέθεσε η Αρκαδία Α.Ε. στο ΕΚΒΥ. Με στόχο την προβολή και προστασία των φυσικών πόρων, αλλά και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, η υλοποίηση του έργου, που μόλις ξεκίνησε, αφορά στη μουσειολογική και μουσειογραφική μελέτη, κατασκευή και τοποθέτηση των εκθεμάτων του Κέντρου. Ειδικότερα, το έργο θα πραγματοποιηθεί σε δύο φάσεις. Κατά την πρώτη, θα ορισθεί η κεντρική μουσειολογική ιδέα που θα διέπει την έκθεση και θα προσδιορισθούν οι θεματικοί της άξονες. Επιπλέον, θα παραχθούν τα ειδικά κείμενα της έκθεσης και θα σχεδιασθούν τα εκθέματά της. Η δεύτερη φάση του έργου αφορά στις εργασίες που απαιτούνται, προκειμένου, βάσει των σχεδίων, να κατασκευασθούν και να τοποθετηθούν τα εκθέματα στον χώρο του Κέντρου Πληροφόρησης, ώστε αυτό να λειτουργήσει.

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Μ. Κατσακιώρη

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Μ. Κατσακιώρη

Μουσείο Θάλασσας Μούδρου Λήμνου

Σε εξέλιξη βρίσκεται το έργο οργάνωσης του Μουσείου Θάλασσας του Μούδρου Λήμνου, που, πρόσφατα, ανέθεσε στο ΕΚΒΥ ο Δήμος Μούδρου. Βασικός στόχος της δημιουργίας του μουσείου είναι η ανάδειξη της σπουδαιότητας των οικοσυστημάτων των νησιωτικών περιοχών, ο πολύτιμος ρόλος τους στην ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών και η εκπαίδευση της τοπικής κοινωνίας στη συνετή χρήση και διαχείριση των φυσικών πόρων, απαραίτητη για τη διατήρηση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής. Η υλοποίηση του έργου θα πραγματοποιηθεί σε δύο στάδια. Στο πρώτο θα εκπονηθεί εξειδικευμένη μελέτη που θα προσδιορίσει τα βασικά γνωρίσματα του μουσείου, προκειμένου να δημιουργηθεί μια πετυχημένη και βιώσιμη υποδομή. Το ΕΚΒΥ θα καταγράψει τις υπόλοιπες υποδομές που ήδη λειτουργούν ή πρόκειται να δημιουργηθούν στην περιοχή, θα αποτυπώσει τις προσδοκίες των εμπνευστών του έργου, και, βάσει αυτών, θα προσδιορίσει το είδος και το γενικό πλαίσιο λειτουργίας του μουσείου, τους σκοπούς του, το κοινό του και τις υπηρεσίες που θα παρέχει. Κατά το δεύτερο στάδιο, θα προσδιορισθεί η θέση και η μορφή του κτηρίου και θα διαμορφωθεί η κεντρική μουσειολογική ιδέα, στην οποία θα στηριχθεί η ερμηνευτική προσέγγιση της έκθεσης. Επιπλέον, θα καταγραφούν τα έργα που απαιτούνται και θα εκτιμηθεί ο χρόνος υλοποίησης και το κόστος τους.

Κατερίνα Μπόλη

Ένα έτος διεύρυνσης των αντικειμένων, ενίσχυσης των διεθνών και επιχειρησιακής ενδυνάμωσης για το ΕΚΒΥ

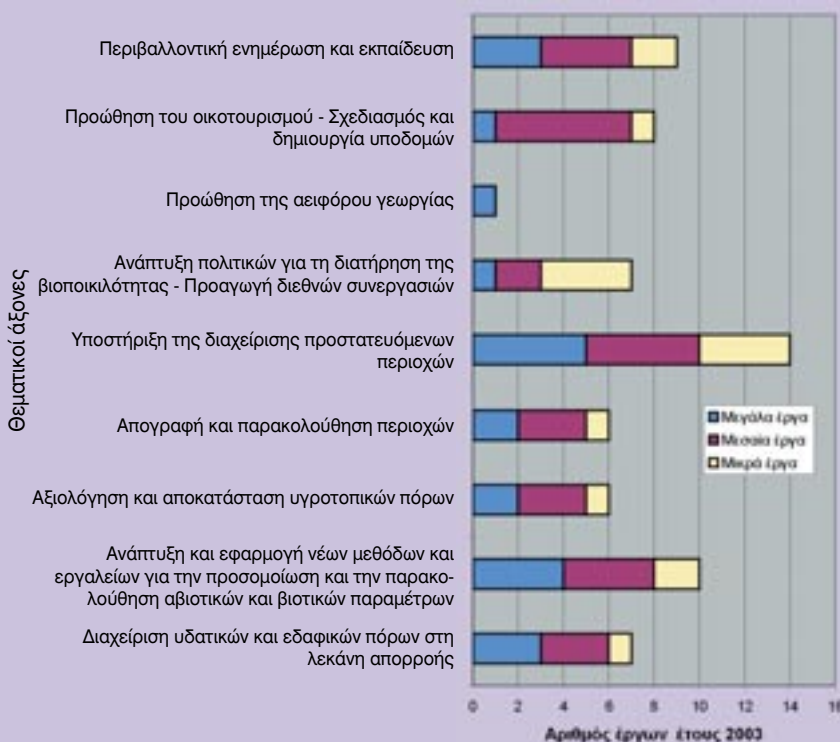
Η αποστολή του ΕΚΒΥ και οι σκοποί του, που έχουν διαμορφωθεί μέσω διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με άλλους διεθνείς και ελληνικούς ενδιαφερόμενους οργανισμούς, αποτελούν τον οδηγό για την εκπόνηση των εργασιών του.

Για την τριετία 2003-2005, το ΕΚΒΥ κινείται σε συγκεκριμένους θεματικούς άξονες προτεραιότητας, που έθεσε η Διοικούσα Επιτροπή του, αποτελούμενη από την Πρόεδρο κ. Νίκη Γουλανδρή, την κ. Φαλή Βογιατζάκη, τον Καθηγητή κ. Βασίλειο Σαρσέντη, τον Καθηγητή κ. Παναγιώτη Μπερνίτσα και τον Δρ. Luc Hoffmann.

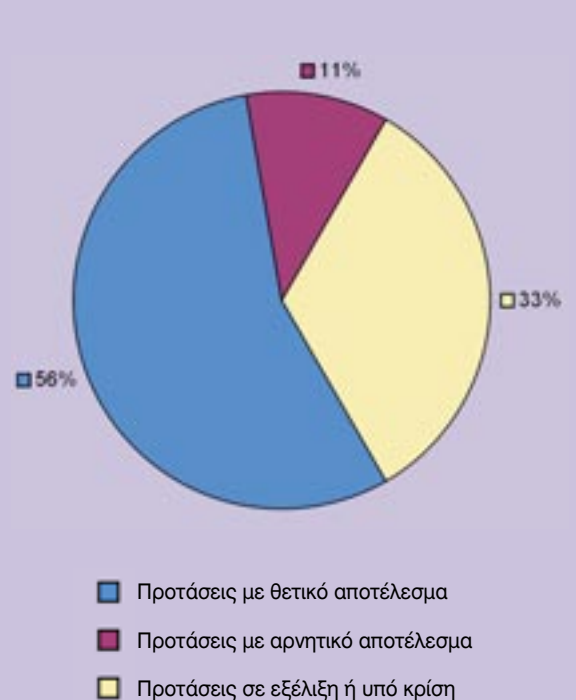
Οι δραστηριότητες που ανέλαβε ο οργανισμός, το 2003, για την ανάπτυξη των θεματικών αξόνων προτεραιότητας κυμαίνονταν από τη διερεύνηση δυνατοτήτων ανάπτυξης έργων έως την υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων.

Σε ό,τι αφορά τα έργα στο 2003, το Διάγραμμα 1 εικονίζει τον αριθμό των υλοποιηθέντων μικρών, μεσαίων και μεγάλων έργων που συνδέονταν με τον κάθε θεματικό άξονα προτεραιότητας. Κατά την απολογιστική συνεδρίασή της για το έτος 2003, η Διοικούσα Επιτροπή εκτίμησε ιδιαίτερα την ευρύτητα και την ισόρροπη θεματικά κατανομή των εργασιών του ΕΚΒΥ. Παράλληλα, διαπίστωσε ότι η ανάπτυξη έργων, για το ίδιο έτος, έγινε ιδιαίτερα ικανοποιητικά από άποψη έκτασης και αποτελεσματικότητας. Συνολικά, 27 προτάσεις υποβλήθηκαν ή αναπτύχθηκαν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Ποσοτικά δεδομένα για τα αποτελέσματα της ανάπτυξης έργων παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 2.

Σε ό,τι αφορά τη γεωγραφική κάλυψη, το ΕΚΒΥ δραστηριοποιήθηκε κυρίως στην Ελλάδα. Ωστόσο, αποτέλεσε σημαντική εξέλιξη ότι το 33% των έργων του 2003 είχαν μια διεθνή διάσταση, με την έννοια ότι είτε περιλάμβαναν δράσεις εκτός Ελλάδας (π.χ. Αλβανία, Τουρκία, Σκόπια) είτε αποτελούσαν έργα συνεργασίας οργανισμών από πολλές χώρες.

Διάγραμμα 1. Αριθμός έργων ΕΚΒΥ 2003 ανά θεματικό άξονα

Διάγραμμα 2. Αποτελέσματα ανάπτυξης έργων 2003

δράσεων

Το ΕΚΒΥ δεν υλοποιεί μόνον έργα. Αναλαμβάνει, επίσης, την εκπόνηση δράσεων που απορρέουν από την αποστολή του. Έτσι, πέραν των έργων που εκπονήθηκαν, το 2003 υλοποιήθηκαν πολλές δραστηριότητες που αφορούσαν την επικοινωνία, αλλά και την ικανοποίηση αιτημάτων για παροχή συμβουλών, πληροφόρησης, ενημερωτικού υλικού και επιστημονικής υποστήριξης δραστηριοτήτων. Εξυπηρετήθηκαν δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κέντρα ενημέρωσης, εκπαιδευτικοί, φοιτητές, μελετητές, οργανισμοί από το εξωτερικό, μέσα ενημέρωσης και πολίτες. Οι δραστηριότητες αυτές καλύφθηκαν με πόρους του ιδρύματος.

Για την ενίσχυσή του, ως οργανισμού, εντός του 2003 το ΕΚΒΥ ανέλαβε πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση του προσωπικού του και τη συμμετοχή σε δίκτυα και οργανισμούς, καθώς και την αναβάθμιση του συστήματος διοίκησής του. Σημαντικά νέα του έτους 2003 αποτέλεσαν η πιστοποίηση του συστήματος ποιότητας του ΕΚΒΥ από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 9001:2000. Επίσης, η ένταξή του στον οργανισμό Ευρωπαϊκού Κέντρου για τη Διατήρηση της Φύσης (European Centre for Nature Conservation, ECNC). Παράλληλα, το ΕΚΒΥ συνεχίζει να αποτελεί μέλος της Μεσογειακής Επιτροπής Υγροτόπων της Σύμβασης Ραμσάρ και της Ομάδας MedWet, του οργανισμού Υγρότοποι Διεθνώς (Wetlands International) και του οργανισμού Eurosite, ενώ μετέχει στο ελληνικό δίκτυο HENCORE για την παράκτια ζώνη. Το τέλος του 2003, βρήκε το ΕΚΒΥ με προσωπικό 35 ατόμων, με εμπλουτισμένη τη βιβλιοθήκη του και ανανεωμένο τον εξοπλισμό του. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ενίσχυσή του με νέα υδρολογικά ομοιώματα και η αναβάθμιση στα συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών και τις βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιεί.

Ευτυχία Αλεξανδρίδου

Εργαζόμαστε με το βλέμμα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη Το περιβάλλον γύρω μας αλλάζει

Η διατήρηση της φύσης πρέπει να ισορροπεί με την οικονομική ανάπτυξη και τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Ζητήματα όπως η ορθολογική χρήση του νερού και η άσκηση αειφορικής γεωργίας είναι περισσότερο από ποτέ επίκαιρα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνεται. Προκύπτουν νέες ευκαιρίες συνεργασιών με τις εντασσόμενες ή υπό ένταξη χώρες. Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα θα έχει μειωμένο μερίδιο στους Κοινοτικούς πόρους για τη διατήρηση της φύσης, καθώς οι νεοενταχθείσες χώρες θα απορροφήσουν κονδύλια από τον Κοινοτικό προϋπολογισμό.

Έχει ξεκινήσει, στην Ελλάδα, η δημιουργία δομών και υποδομών για τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών. Οι αρμόδιοι για το φυσικό περιβάλλον φορείς θέτουν προτεραιότητα στην ανάληψη δράσεων διαχείρισης, ενώ η έρευνα, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη πολιτικών φαίνεται να τίθενται σε δεύτερη μοίρα. Την ίδια στιγμή, οι προϋποθέσεις, ώστε οι δράσεις διαχείρισης να είναι αποτελεσματικές και αποδοτικές, δεν έχουν επαρκώς καλυφθεί.

Η οργάνωση του δημόσιου τομέα αλλάζει. Το κράτος αποκεντρώνεται και η αυτοδιοίκηση ενισχύεται. Νέες ευκαιρίες για δράσεις διατήρησης της φύσης παρουσιάζονται τοπικά. Παράλληλα, λείπει ένας εθνικός σχεδιασμός που θα συνθέτει αποτελεσματικά τις επιμέρους προσπάθειες. Κερδοσκοπικοί οργανισμοί αναλαμβάνουν δράσεις που παραδοσιακά υλοποιούνταν από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς (ιδρύματα και περιβαλλοντικές οργανώσεις). Οι οργανισμοί αμφοτέρων των κατηγοριών αναζητούν τους διακριτούς ρόλους τους, οι οποίοι θα πρέπει να συνάδουν με τον χαρακτήρα του περιβάλλοντος ως δημόσιου αγαθού.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα προωθείται η δημιουργία δικτύων οργανισμών. Οι οργανισμοί αναγνωρίζουν την αξία των συνεργασιών. Η πράσινη διπλωματία αποκτά μεγαλύτερη σημασία από ό,τι στο παρελθόν.

Αναπτυσσόμενες χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου ζητούν βοήθεια από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να ενισχύσουν την τεχνολογία και τις υποδομές τους για τη διατήρηση του φυσικού τους περιβάλλοντος.

Οι ελληνικοί οργανισμοί κινούνται πλέον σε ένα διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον και το έργο τους συγκρίνεται με αυτό άλλων οργανισμών με παράδοση και υποδομή. Εμβληματικές και ευκαιριακές λύσεις μόνο βραχυπρόθεσμα μπορούν να παράγουν οφέλη για τους οργανισμούς που τις υιοθετούν. Το μέλλον βρίσκεται στην υιοθέτηση υψηλών προτύπων.

Προσπαθούμε να ανταποκρινόμαστε στις προκλήσεις

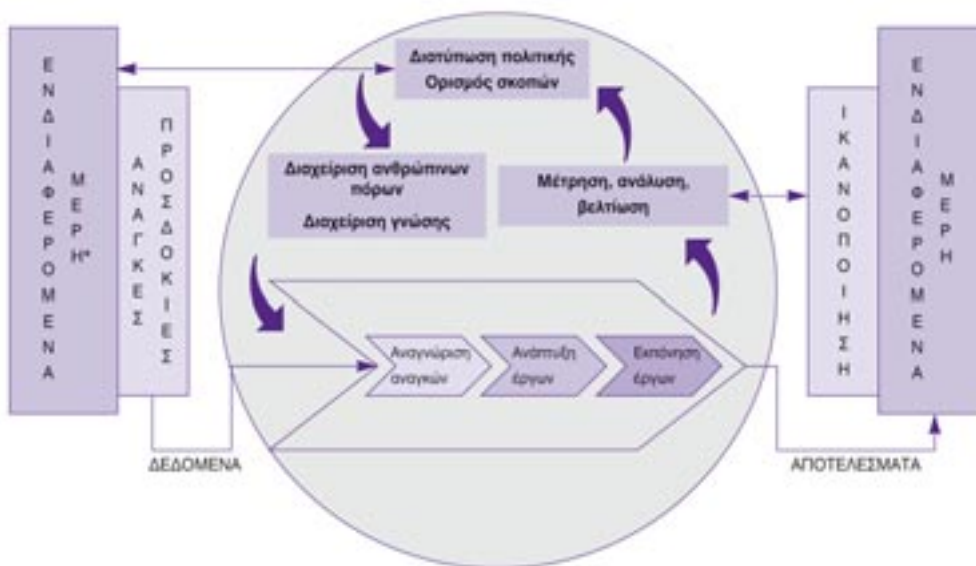
Για το 2004, το ΕΚΒΥ θα συνεχίσει το έργο του στους θεματικούς άξονες που προώθησε το 2003. Παράλληλα θα εστιάσει σε τέσσερις στόχους:

1. Να εμπεδώσει τον νέο τρόπο λειτουργίας του, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της διεργασιακής προσέγγισης στη διαχείριση του οργανισμού. Η προσέγγιση αυτή, όπως παρουσιάζεται στο Σχήμα 1, προσανατολίζει τον οργανισμό στο περιβάλλον του, προφυλάσσει από την αυταρέσκεια της αυθεντίας και εστιάζει στα ενδιαφερόμενα μέρη. Παράλληλα, παρέχει δεδομένα για την απόδοση του οργανισμού.
2. Να διατηρήσει τα υψηλά του πρότυπα, σε ό,τι αφορά την επιστημονική εγκυρότητα και αξιοπιστία του, αλλά και την ποιότητα της εργασίας του. Επίσης, να διατηρήσει την υψηλή αποτελεσματικότητά του στην ανάπτυξη έργων.
3. Να ενισχύσει περαιτέρω τη διεθνή του παρουσία.
4. Να εντείνει την επικοινωνία του με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Να αναδείξει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της παρέμβασής του, που συνίσταται στον συνδυασμό ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ και ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (Σχήμα 2).

Ευτυχία Αλεξανδρίδου

Σχήμα 2. Ο διακριτός χαρακτήρας της παρέμβασης του οργανισμού

* Ενδιαφερόμενα μέρη για το ΕΚΒΥ αποτελούν οι χρήστες των υπηρεσιών του (π.χ. κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπαιδευτικοί), το προσωπικό του, οι συνεργάτες του (π.χ. μη κρατικοί οργανισμοί, ιδρύματα) αλλά και όσοι ανταγωνίζονται με αυτό για τους ίδιους πόρους.

Σχήμα 1. Το πρότυπο διεργασιών του ΕΚΒΥ

ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΝΕΡΟ

Εργαλείο στη διαχείριση των υδατικών πόρων;

Βάθρος Σαμφοβράκης, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Η ιδέα του εμπορίου του εικονικού νερού (virtual water) προέρχεται από την άρρηκτη σύνδεση της χρήσης των υδατικών πόρων με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, αφού, όπως είναι γνωστό, ο κύριος καταναλωτής νερού (80%) είναι η γεωργία. Σε χώρες (ή περιοχές), όπου είτε υπάρχει έλλειψη υδατικού δυναμικού, είτε η χρησιμοποίησή του είναι οικονομικά ασύμφορη, ορισμένα προϊόντα δεν καλλιεργούνται, με αποτέλεσμα οι ανάγκες των χωρών αυτών να καλύπτονται από εισαγωγές προϊόντων. Μαζί με τα προϊόντα, όμως, εισάγεται, κατά κάποιο τρόπο, στη χώρα αυτή και το νερό που χρειάστηκε για να καλλιεργηθούν τα προϊόντα αυτά. Έτσι, δημιουργείται μια εμπορική συναλλαγή των υδατικών πόρων μεταξύ των χωρών, η οποία, αν και δεν είναι φανερή με την πρώτη ματιά, είναι, ωστόσο, υπαρκτή.

Η χρησιμοποίηση του εικονικού νερού, είναι τόσο παλιά, όσο και το εμπόριο τροφίμων μεταξύ των χωρών. Χώρες όπως η Ιορδανία και το Ισραήλ έχουν συστηματικά υιοθετήσει πολιτικές για να μειώσουν την εξαγωγή ή για να αυξήσουν την εισαγωγή προϊόντων, των οποίων η παραγωγή απαιτεί πολύ νερό. Έτσι, στην πραγματικότητα χρησιμοποιούν εικονικό νερό, το οποίο αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή υδατικών πόρων της χώρας. Η εισαγωγή, μάλιστα, του εικονικού νερού είναι πολύ μεγαλύτερη από την εξαγωγή του. Ο διαχωρισμός του πραγματικού από το εικονικό νερό γίνεται ακόμα πιο αντιληπτός, αν αναλογισθούμε ότι οι περιβαλλοντικές ανάγκες μπορούν να καλυφθούν μόνο από το πραγματικό νερό, ενώ οι ανάγκες σε γεωργικά προϊόντα και από το πραγματικό, αλλά και από το εικονικό νερό.

Οι περιπτώσεις όπου το εμπόριο του εικονικού νερού γίνεται συνειδητά, είναι ελάχιστες. Οι χώρες δεν έχουν αναζητήσει ακόμα τόσο πολύ τη σχέση μεταξύ του εμπορίου τροφίμων και των επιπτώσεων που αυτό έχει στους υδατικούς πόρους. Για παράδειγμα, δεν είναι γνωστό στους κατοίκους των ΗΠΑ ότι το 1/15 των διαθέσιμων υδατικών πόρων της χώρας τους χρησιμοποιείται για παραγωγή τροφής, η οποία εξάγεται. Στην Ταϊλάνδη, αυτό το ποσοστό μπορεί να φθάνει και το 1/4. Έτσι, οι αλλαγές στο εμπόριο τροφίμων πρέπει να γίνονται, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους οικονομικές, ασφαλείας τροφίμων, αυτονομίας τροφίμων, απασχόλησης γεωργικής και μη, αλλά και χρήσης υδατικών πόρων.

Η γεωργική χρήση των υδατικών πόρων απαιτεί, συχνά, μεγάλα έργα (υποδομής, υδραυλικά), που υλοποιούνται με τη συμβολή του κράτους. Αν αναλογισθεί, ωστόσο, κανείς ότι τα προϊόντα που τελικά θα παραχθούν προορίζονται για εξαγωγές, τότε γίνεται αντιληπτό ότι η ωφέλεια ενός τέτοιου έργου για μια χώρα είναι αμφισβητήσιμη. Μπορεί, δηλαδή, η εισαγωγή κάποιων προϊόντων να συμφέρει περισσότερο από την καλλιέργειά τους εντός της ίδιας της χώρας, η οποία, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να κάνει μεγάλα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, με επιπτώσεις στο περιβάλλον, είτε από τα ίδια τα έργα, είτε από την κατανάλωση του νερού.

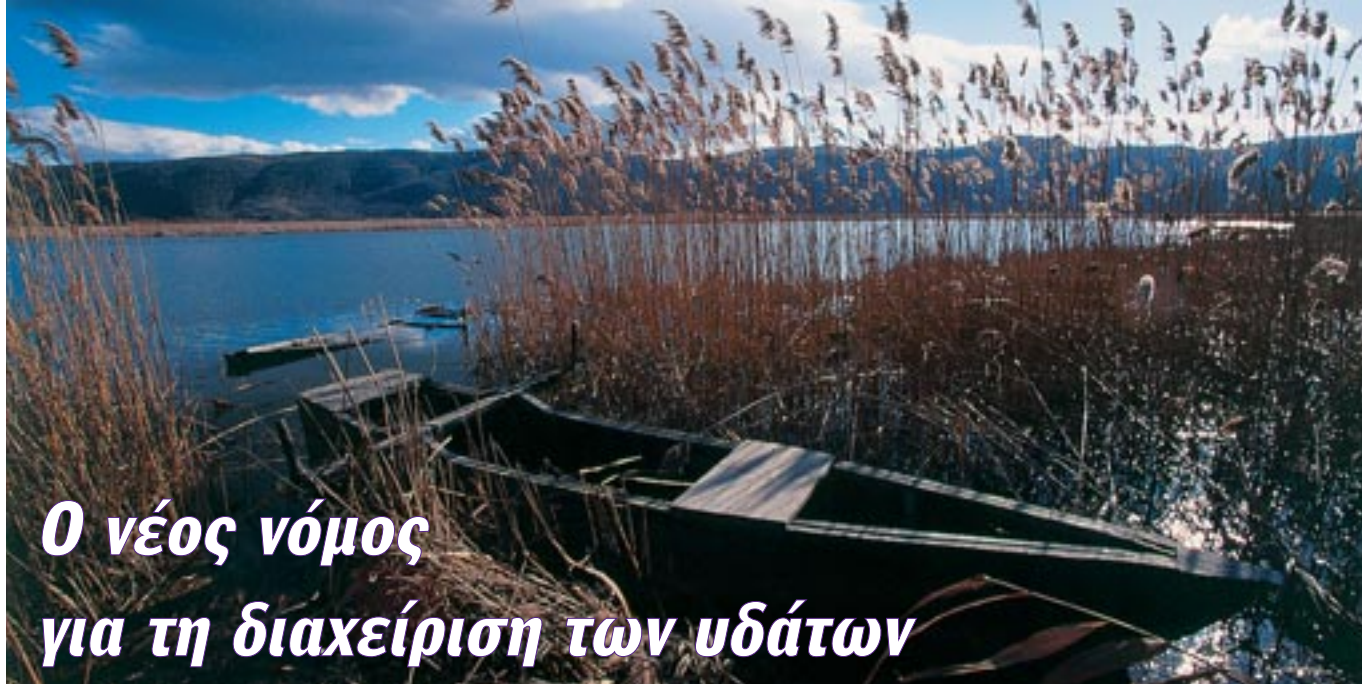
Η διαχείριση των υδατικών πόρων μιας χώρας ξεκινά από τη διερεύνηση των υδρολογικών συνθηκών, σε επίπεδο υδατικού διαμερισματος και λεκανών απορροής. Η κάλυψη, όμως, των αναγκών σε νερό είναι υπό διερεύνηση, καθώς οι ανάγκες αυτές δεν φαίνονται να είναι και τόσο σταθερές, ή, τουλάχιστον, μπορούν να καλυφθούν και με τη χρησιμοποίηση του εικονικού νερού. Έτσι, η ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων προϋποθέτει την κοστολόγηση της χρήσης του νερού για την κάλυψη οποιασδήποτε ανάγκης, αστικής, βιομηχανικής, γεωργικής, οικολογικής κλπ.

Τίθεται, λοιπόν, το ερώτημα εάν το εμπόριο του εικονικού νερού μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο στη διαχείριση των υδατικών πόρων, με αποτέλεσμα την ανακούφιση της πίεσης των αναγκών κάποιων χωρών σε νερό και, τελικά, τη διατήρηση του περιβάλλοντος. Πώς θα γινόταν, για παράδειγμα, η διαχείριση των υδατικών πόρων εάν βρίσκαμε εκείνες τις περιοχές όπου το νερό περισσεύει, με αποτέλεσμα να απαιτείται μικρότερο κόστος νερού ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος; Από την άλλη πλευρά, ποιες είναι οι οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες της αύξησης του παγκόσμιου εμπορίου του εικονικού νερού; Αυτά και άλλα παρόμοια ερωτήματα πιθανόν να απασχολήσουν τους φορείς που ασχολούνται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. «Stockholm Water Front», June 2003, (<http://www.siwi.org>).

Χάρης Δουλγέρης

Λίμνες Χειμαδίτιδα-Ζάζαρη, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Ο νέος νόμος για τη διαχείριση των υδάτων

Στα τέλη του 2003, το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε τον Νόμο 3199/03 περί προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Με τον νόμο αυτό, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με την Οδηγία Πλαίσιο για τα ύδατα (2000/60/ΕΚ). Με την έναρξη ισχύος του νόμου κάθε προγενέστερη διάταξη, που αντιβαίνει στις διατάξεις του, καταργείται.

Ο προγενέστερος Νόμος 1739/87 περί «Διαχείρισης των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις», προσδιόριζε τα αρμόδια υπουργεία, ανάλογα με την κατηγορία χρήσης των υδατικών πόρων. Με τον νέο νόμο, ιδρύεται ένας ενιαίος φορέας για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, ο οποίος εντάσσεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Η δομή του ενιαίου αυτού φορέα δίνεται στο Σχήμα 1.

Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, θα έχει ως αρμοδιότητά της τη χάραξη της πολιτικής για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, καθώς και την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής της. Επιπλέον, η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, μετά από εισήγηση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και τη γνώμη του

Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων, εγκρίνει τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας. Στο Συμβούλιο, με πρόεδρο τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, μετέχουν εκπρόσωποι όλων των κομμάτων της Βουλής, φορείς, ιδρύματα και οργανισμοί που ασχολούνται με την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων.

Η ψήφιση του Νόμου 3199/03 αποτελεί μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη, για πολλούς λόγους. Αξιοσημείωτο είναι ότι και ο νόμος αυτός, όπως και ο προηγούμενος 1739/87, αναγνωρίζει το νερό, όχι μόνο ως μια ανόργανη χημική ένωση, απαραίτητη για ανθρώπους, γεωργικά φυτά και βιομηχανίες, αλλά και ως το στήριγμα φυσικών οικοσυστημάτων και παράγοντα οικολογικής ισορροπίας. Είναι, επομένως, ιδιαίτερα χρήσιμη η συμμετοχή στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων, ιδρυμάτων, όπως το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), το Εθνικό Κέντρο Φυσικών Επιστημών (Ε.ΚΕ.Φ.Ε. Δημόκριτος), το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Κ.Π.Α.Α.), καθώς και το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), που ασχολούνται με τον πολύπλευρο ρόλο του νερού στη ζωή του ανθρώπου και στη διατήρηση των οικοσυστημάτων.

Ηρακλής Χαλκίδης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων

Γνωμοδοτική Επιτροπή Υδάτων

Εθνικό
Συμβούλιο
Υδάτων

Εθνική Επιτροπή
Υδάτων

Διευθύνσεις Υδάτων /
Περιφέρειες

Περιφερειακό
Συμβούλιο
Υδάτων

Σχήμα 1. Δομή της νέας αρμόδιας αρχής για την προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων της χώρας μας.

Μεσογειακό Συμπόσιο για τη Θαλάσσια Βλάστηση

Το Σχέδιο Δράσης για τη Διατήρηση της Θαλάσσιας Βλάστησης στη Μεσόγειο Θάλασσα υιοθετήθηκε από τα Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου) τον Οκτώβριο του 1999.

Λιβάδια ποσειδωνίας και σπόγγι στη Χαλκιδική. Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Δ. Σαββαρίκας

Το σχέδιο προβλέπει την οργάνωση επιστημονικών συναντήσεων για τη μεσογειακή θαλάσσια βλάστηση, με σκοπό την παρουσίαση, κάθε φορά, των νέων ερευνητικών εργασιών και των αποτελεσμάτων τους. Το 1ο Μεσογειακό Συμπόσιο για τη Θαλάσσια Βλάστηση διοργανώθηκε στην Κορσική τον Οκτώβριο 2003.

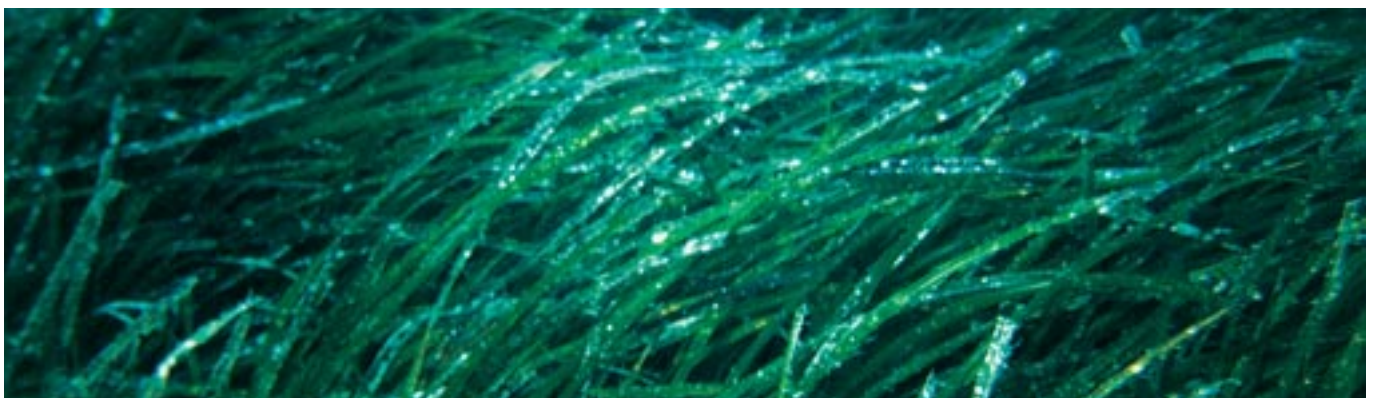
Στις 12 και 13 Δεκεμβρίου 2003 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα το 2ο Μεσογειακό Συμπόσιο για τη Θαλάσσια Βλάστηση, την οργάνωση του οποίου ανέλαβαν το Περιφερειακό Κέντρο Δράσης για τις Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές της Σύμβασης της Βαρκελώνης και το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών. Το Συμπόσιο περιλάμβανε τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Βιολογία, Οικολογία και Καταγραφή ειδών και συνευρέσεων.
- Χαρτογράφηση θαλάσσιας βλάστησης.

- Ανθρωπογενείς επιδράσεις στη μεσογειακή θαλάσσια βλάστηση.

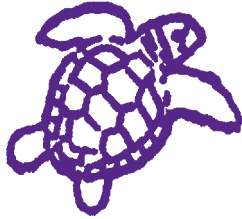
Η πρώτη ενότητα περιλάμβανε την παρουσίαση εργασιών σχετικά: α) με πρόσφατες καταγραφές θαλασσίων φυτικών τάξα σε περιοχές της Μεσογείου, β) με στοιχεία για την οικολογία του ενδημικού φανερόγαμου της Μεσογείου Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*) και γ) με στοιχεία για την εξάπλωση του εισαχθέντος στη Μεσόγειο γένους *Gaultheria*. Στη δεύτερη ενότητα υπήρξαν, κυρίως, παρουσιάσεις για τη χαρτογράφηση της θαλάσσιας βλάστησης, με έμφαση στη χαρτογράφηση της βλάστησης με ποσειδωνία. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάστηκαν εργασίες για την εκτίμηση της οικολογικής ποιότητας παράκτιων υδάτων, βάσει του φυτοβένθους. Στο Συμπόσιο συμμετείχαν περισσότεροι από 70 επιστήμονες από χώρες της Νότιας Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής.

Ελένη Μιχαλάτου

Ποσειδωνία, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Δ. Σαββαρίκας

Η Ακαδημία Αθηνών επαινεί το MEDASSET

Η Ακαδημία Αθηνών, στην Πανηγυρική της Συνεδρία στις 30 Δεκεμβρίου 2003, παρουσία της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας Κυρίου Κωστή Στεφανόπουλου, απένειμε έπαινο στο MEDASSET, Μεσογειακό Σύνδεσμο για τη Σωτηρία των Θαλασσίων Χελωνών, για την αδιάκοπη και ακούραστη προσφορά του στη διάσωση και προστασία των θαλασσίων χελωνών της Μεσογείου, «... το Σωματείο που βραβεύεται διακρίνεται για τη σημαντική δράση του, η οποία αποσκοπεί στην προστασία των θαλάσσιων χελωνών σε ολόκληρη τη Μεσόγειο και ειδικότερα στην Ελλάδα. Οι δραστηριότητές του έχουν αναγνωρισθεί διεθνώς και αφορούν στην προστασία των ζωνών ωτοκίας και στη διενέργεια μελετών στις ακτές στις οποίες γίνεται η ωτοκία, δηλαδή σε πέντε ακτές της Τουρκίας, μίας της Κύπρου, δύο της Ελλάδος και μίας του Λιβάνου, καθώς και στη σχετική ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης».

Το ΕΚΒΥ συγχαίρει θερμά τον Σύνδεσμο και εύχεται καλή συνέχεια σε όλες τις δράσεις του.

Ο Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη Σωτηρία των Θαλασσίων Χελωνών - MEDASSET - είναι διεθνής, μη κρατική οργάνωση, που ιδρύθηκε το 1988 στην Αγγλία και συστάθηκε στην Ελλάδα ως μη κερδοσκοπικό, επιστημονικό, φιλεκπαιδευτικό, πολιτιστικό και κοινωνικό σωματείο, το 1993. Σκοπός του είναι η σωτηρία και η διατήρηση των θαλασσίων χελωνών στη Μεσόγειο, με τη διοργάνωση και εκτέλεση ερευνητικών έργων, την ενημέρωση, την εκπαίδευση και την παρέμβαση σε αρμόδιους φορείς σε όλη την Μεσόγειο. Οι επιστημονικές μελέτες του MEDASSET για τον εντοπισμό παραλιών ωτοκίας εκτείνονται από τη Σαρδηνία έως το Ιόνιο Πέλαγος, και το βορειοανατολικό Αιγαίο μέχρι τη Συρία, την Αίγυπτο και τη Λιβύη. Πληροφορίες στον Δικτυακό Τύπο: www.medasset.gr.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Για την Επιμόρφωση και Επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού, το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Πατρών διοργανώνει το 6ο Ετήσιο Συνέδριο της Μονάδας Μεθοδολογίας και Προγραμμάτων Εκπαίδευσης, στις 30 Απριλίου-2 Μαΐου 2004, στο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών. Πληροφορίες: κα Βάσω Κοζία, τηλ. 2610997645, E-mail: ozia@upatras.gr.

Η Αστυνομία περιβάλλοντος της Καταλονίας

Η είσοδος της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (1986) είχε ως αποτέλεσμα και την ένταξη της χώρας σε μια κοινή και ποικιλόμορφη περιβαλλοντική περιοχή. Το 1989, η Γενική Διεύθυνση της Πολιτοφυλακής δημιούργησε την Ταξιαρχία Περιβάλλοντος, την πρώτη λειτουργική ομάδα για τα προβλήματα του περιβάλλοντος, με αποστολή την παροχή υποστήριξης στην Αυτόνομη Διοίκηση της Καταλονίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες σε θέματα περιβάλλοντος.

Με την αναδιάρθρωση της Αυτόνομης Αστυνομικής Δύναμης το 1996, η Ταξιαρχία Περιβάλλοντος εντάχθηκε σε αυτήν και ασχολείται με τις αυξανόμενες ανάγκες ελέγχου και προστασίας του περιβάλλοντος. Για να μπορέσει να εργασθεί πιο αποτελεσματικά, κρίθηκε σκόπιμο να χωρισθεί σε δύο επιμέρους υπηρεσίες, μία για το βιομηχανικό και αστικό περιβάλλον και μία για το φυσικό περιβάλλον,

οι οποίες ανήκουν στην κεντρική υπηρεσία της Αστυνομίας Περιβάλλοντος. Αυτή για το βιομηχανικό και αστικό περιβάλλον, πλαισιωμένη με ειδικούς επιστήμονες, ασχολείται με τη ρύπανση του εδάφους, των υδάτων, της ατμόσφαιρας, την ηχορύπανση και τη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων. Η δεύτερη, πλαισιωμένη επίσης με ειδικούς, ασχολείται με την προστασία των ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και του τοπίου, με την εξόρυξη ορυκτών και μεταλλευμάτων (ορυχεία, μεταλλεία), την άντληση νερού, τις δασικές πυρκαγιές και τη χωροταξία. Η ίδια υπηρεσία ασχολείται με την παράνομη θήρα, παράνομη αλιεία, εμπορία και διακίνηση προστατευόμενων ειδών.

Σπύρος Ντάφης

Ένα ταξίδι με ποδήλατο γύρω από τις αλυκές...

Η Πρωτοβουλία MedWet, αλλά και το Δίκτυο MedWet/Αλυκές, το οποίο δημιουργήθηκε μέσα από το Πρόγραμμα ALAS (βλ. www.medwet.org/news/alas.html), στηρίζουν ένα αρκετά φιλόδοξο έργο που αφορά τις αλυκές. Η εκπόνησή του ανήκει στον νεαρό Gilles Dessome που ξεκίνησε με ποδήλατο ένα ταξίδι 16.000 χλμ. στις 13 Σεπτεμβρίου 2003 και ο οποίος έχει σχεδιάσει να διανύσει όλη την παράκτια ζώνη του Ατλαντικού (Γαλλία) και της Μεσογείου. Έχει προγραμματίσει να κάνει στάσεις σε 90 αλυκές 14 Μεσογειακών χωρών και ελπίζει ότι το ταξίδι του θα ολοκληρωθεί έως τον Αύγουστο του 2004.

Σκοπός του ταξιδιού δεν είναι μόνο να προωθήσει τις πολλαπλές αξίες των αλυκών, αλλά και να καλλιεργήσει μια ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις επισκεπτόμενες περιοχές που θα καταγραφούν σε φωτογραφίες, αλλά και κείμενα. Ο Dessome υπογραμμίζει τη σημασία της εμπλοκής στην προσπάθεια αυτή μαθητών που ζουν δίπλα σε αλυκές.

Το υλικό που θα παραχθεί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού θα αποτελέσει ένα πολύτιμο εργαλείο για εκπαιδευτικά προγράμματα σχολείων στη Γαλλία και στην Τουρκία. Η μελέτη για την παραγωγή φυσικού αλατιού στις περιοχές του Ατλαντικού και της Μεσογείου, το ημερολόγιο ταξιδιού, αλλά και οι ίδιες οι επαφές που θα έχει ο Dessome κατά τη διάρκειά του, θα αποτελέσουν ένα μέσο διδασκαλίας, ένα έναυσμα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, αλλά και μια ευκαιρία για ενίσχυση των σχέσεων ανάμεσα στα σχολεία που υπάρχουν κοντά σε αλυκές. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, θα γίνονται παρουσιάσεις και ομιλίες στο κοινό και στα σχολεία, ενώ το σύνολο του έργου θα δημοσιοποιείται στο διαδίκτυο.

Σχετικές ειδήσεις μπορείτε να βρείτε στον δικτυακό τόπο: www.medwet.org.

Χρυσούλα Λιόντα

Δίκτυο Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Μεσογείου

Η συνεισφορά των Μη Κρατικών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων (NGOs) στη διατήρηση της φύσης της Μεσογείου είναι πολύ σημαντική. Παράδειγμα η Πρωτοβουλία για τους Μεσογειακούς Υγροτόπους, γνωστή ως MedWet. Το MedWet ξεκίνησε το 1992 ύστερα από συντονισμένη δράση τέτοιων διεθνών οργανώσεων οι οποίες σε λίγα έτη κατόρθωσαν να κινητοποιήσουν όλες τις κυβερνήσεις της Μεσογείου και να τις πείσουν να συμμετέχουν και να στηρίξουν τη σπουδαία αυτή πρωτοβουλία.

Το MedWet προχώρησε τον Φεβρουάριο του 2003 σε ένα ακόμη βήμα προς την κατεύθυνση της ευρύτερης συνεργασίας με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις. Ιδρύθηκε ένα ευρύ δίκτυο οργανώσεων που φέρει την επωνυμία MedWet/NGOs Network. Το δίκτυο αυτό θα στηρίζεται από το Γραφείο του Μεσογειακού Προγράμματος του Παγκοσμίου Ταμείου για τη Φύση και από το MedWet μέσω των τεσσάρων υγροτοπικών κέντρων της Μεσογείου, δηλαδή του Βιολογικού Σταθμού Tour du Valat (Γαλλία), του ΕΚΒΥ (Ελλάδα), του SEHUMED (Ισπανία) και του CEZH (Πορτογαλία). Μέλη του δικτύου θα είναι Περιβαλλοντικές Οργανώσεις χωρών της Μεσογείου. Μόλις τεθεί πλήρως σε λειτουργία το δίκτυο αυτό θα εστιάσει τις προσπάθειές του στη μεταφορά τεχνογνωσίας με τελικό σκοπό την ενδυνάμωση της ικανότητας των Μεσογειακών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων για τη διαχείριση και διατήρηση των υγροτόπων και για συμμετοχή σε διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

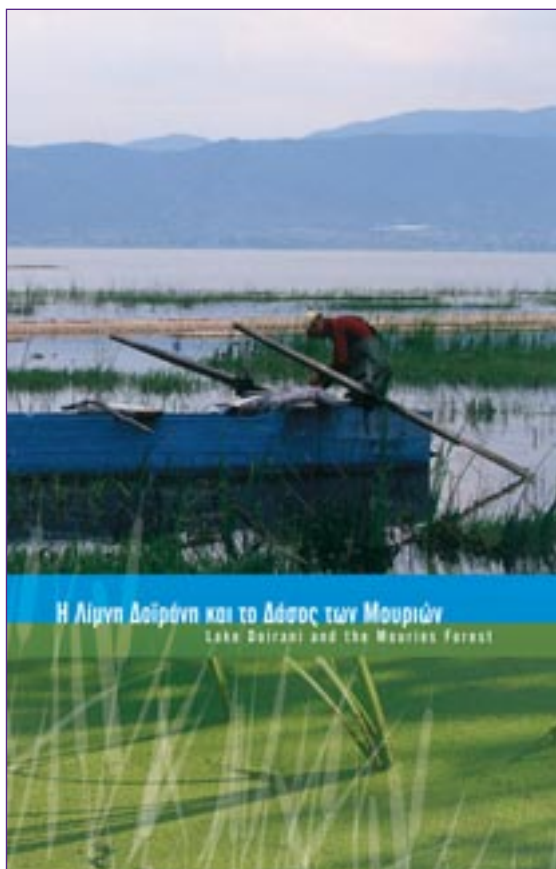
Η εναρκτήρια συνάντηση του δικτύου πραγματοποιήθηκε στις 11-12 Δεκεμβρίου 2003. Η συνάντηση αυτή διοργανώθηκε από το γραφείο ATW (το οποίο έχει την έδρα του στη Βαρκελώνη) στην περιοχή Ραμσάρ Aiguamolls de l'Empordà, στη Βορειοανατολική Ισπανία. Συμμετείχαν εκπρόσωποι όλων των μελών του δικτύου, και συζητήθηκαν οι συγκεκριμένοι σκοποί και προτεραιότητες.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις προσφέρουν πολλά περισσότερα, όταν δρουν συντονισμένα μέσω κάποιου δικτύου. Το ΕΚΒΥ έχει στηρίξει τις προσπάθειες συντονισμού των ελληνικών πανελλήνιων και τοπικών οργανώσεων από την ελληνική κοινωνία και από το κράτος, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στην αποστολή τους σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και να συμμετέχουν σε εθνικά και διεθνή δίκτυα. Είναι βέβαιο ότι η πείρα και η τεχνογνωσία των ελληνικών οργανώσεων που θα συμμετέχουν στο ιδρυθέν δίκτυο MedWet/NGOs Network, θα ενισχύσει τις προσπάθειες διατήρησης των υγροτόπων όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και όλης της Μεσογείου.

Σοφία Φραντζή

Η Λίμνη Δοϊράνη και το Δάσος των Μουριών

Η πρόσφατη έκδοση του ενημερωτικού εντύπου «Η Λίμνη Δοϊράνη και το Δάσος των Μουριών» αποτελεί τον καρπό της συνεργασίας του ΕΚΒΥ με τον Δήμο Δοϊράνης, στο πλαίσιο της υλοποίησης ενός ευρύτερου έργου στον Νομό Κιλκίς, με τίτλο «Τοπικό σύμφωνο περιβαλλοντικής ανταγωνιστικότητας δικτύου περιοχών ΦΥΣΗ 2000 και άλλων κρίσιμων περιοχών του Νομού Κιλκίς». Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ-Πρόγραμμα ΕΤΕΡΠΣ «Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη», ενώ συνεργαζόμενοι φορείς ήταν οι Δήμοι Δοϊράνης και Αξιούπολης, η Αναπτυξιακή Κιλκίς Α.Ε. και η ΤΕΔΚ Κιλκίς.

Με συνοπτικά και εύληπτα κείμενα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, πλούσιο φωτογραφικό υλικό και επιστημονικά έγκυρη πληροφόρηση, η ιδιαίτερα επιμελημένη αυτή έκδοση 18 σελίδων, στοχεύει να συμβάλει στην προσπάθεια προβολής, ανάδειξης και διάσωσης του υγροτόπου της Δοϊράνης, ενημερώνοντας άρθρα και ευαισθητοποιώντας τον επισκέπτη της. Δίνει στον αναγνώστη μια μικρή, αλλά ενδεικτική γεύση για την ποικιλότητα και σπουδαιότητα των ειδών βλάστησης και πανίδας της περιοχής, για τα σπάνια και προστατευόμενα, σε παγκόσμιο επίπεδο, είδη που φιλοξενούνται στον υγρότοπο της Δοϊράνης και στο δάσος των Μουριών, αλλά και για τις πιέσεις και αλλοιώσεις που ασκούν στο σπουδαίο οικοσύστημα οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Επιπλέον, επισημαίνει τα αξιοθέατα της περιοχής, αναδεικνύει το φυσικό κάλλος του τοπίου και «εκπαιδεύει» τον επισκέπτη της λίμνης στις αξίες, τη σπουδαιότητα του υγροτόπου, και στον σεβασμό που του αρμόζει.

Κατερίνα Μπόλη

Α Μ Φ Ι Β Ι Ο Ν

Τεύχος 53

Διμηνιαία έκδοση του ΕΚΒΥ ISSN 1106 - 3866

Ταχυδρομική διεύθυνση: Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων

14ο χλμ Θεσσαλονίκης - Μηχανιώνας, 570 01 Θέρμη,

Τ.Θ. 60394 - Τηλ. 2310 473320 - Φαξ: 2310 471795

E-mail: mariak@ekby.gr

Υπεύθυνη Έκδοσης: Μαρία Κατσακιώρη

Συντακτική Επιτροπή: Ευτυχία Αλεξανδρίδου, Αντώνης Αποστολακης,

Π. Α. Γεράκης, Παύλος Γιαμάς, Μαρία Κατσακιώρη, Χρυσούλα Λιόντα,

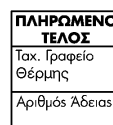
Σπύρος Ντάφης, Δημήτρης Παπαδήμος, Βασιλική Τσιαούση

Φιλολογική επιμέλεια: Χρυσούλα Λιόντα

Φωτογραφία εξωφύλλου: Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Γ. Ρουσόπουλος

Φωτοστοιχειοθεσία - Επιμέλεια έκδοσης: ANIMA GRAPHICS

Ανατολή Καλεντζίδου, Φραγκίνη 9, 546 24 Θεσσαλονίκη

Κείμενα και φωτογραφίες που αποστέλλονται για δημοσίευση στο περιοδικό δεν επιστρέφονται. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση με οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο του περιεχομένου του ΑΜΦΙΒΙΟΝ μόνο εφόσον γίνεται αναφορά στην πηγή.

